

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Солонинко І. І.

20 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Визначні постаті української медицини»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців

рівня вищої освіти магістр

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

Вибіркова компонента

Обговорено та ухвалено на на
методичному засіданні кафедри
українознавства Протокол № 8 від
“23” травня 2022 р. Завідувачка
кафедри д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

Затверджено профільною
методичною комісією з гуманітарних
дисциплін Протокол №4 від “31”
травня 2022 р. Голова профільної
методичної комісії д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

ЛЬВІВ, 2022

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-
педагогічної роботи
доц. Солонинко І. І.

“ ___ ” _____ 20 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Визначні постаті української медицини»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців

рівня вищої освіти магістр

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

Вибіркова компонента

Обговорено та ухвалено на на
методичному засіданні кафедри
українознавства Протокол № 8 від “23”
травня 2022 р. Завідувачка кафедри
д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

Затверджено профільною методичною
комісією з гуманітарних дисциплін
Протокол №4 від “31” травня 2022 р.
Голова профільної методичної комісії
д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

ЛЬВІВ, 2022

Навчальна програма з дисципліни «Визначні постаті української медицини» для студентів 2 курсу медичного факультету, які навчаються за спеціальністю 221 «Стоматологія», укладена кандидатом історичних наук, доцентом Гірною Наталією Мирославівною на підставі примірної програми навчальної дисципліни «Історія і культура України», що затверджена ДУ «Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України» від 01.06.2017 року та навчальної програми, затвердженої профільною методичною комісією (протокол №4 від 31 травня 2022 року)

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2022-2023 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки

Завідувач кафедри українознавства д.філол.н. Єщенко Т. А.

_____
(назва кафедри, прізвище, вчене звання)

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства

Гірна Наталія Мирославівна

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства
Божко Наталія Миронівна

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни

«Визначні постаті української медицини»

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

освітньої програми *магістра медицини*

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма з дисципліни за вибором «Визначні постаті української медицини» укладена для вітчизняних студентів медичних ЗВО України III – IV рівнів акредитації. Навчальна програма дисципліни базується на вимогах галузевих стандартів підготовки фахівця (ОПП, ОКХ).

«Визначні постаті української медицини» як навчальна дисципліна передбачає:

1. Вивчення найвідоміших представників української медицини, їх внеску у світову медичну науку;
2. Ознайомлення з системою охорони здоров'я України, етапами формування лікарської мережі від найдавніших часів до сьогодення;
3. Роботу із медичними періодичними виданнями українських лікарських осередків;
4. Основи знань з історії української військової медицини;
5. Сприяння у розширенні та закріпленні знань із фахових медичних дисциплін, із перспективою їх подальшого застосування у професійній діяльності.

Програма структурована на один модуль, складається із шести тем. Відповідно до чинних навчальних планів дисципліна за вибором «Визначні постаті української медицини» викладається упродовж 3 або 4 семестру другого року навчання і має такі види аудиторних занять, як лекції, практичні заняття, самостійна поза аудиторна робота студентів.

Організація навчального процесу здійснюється за Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS), яка орієнтована на можливість визнання навчальних досягнень студентів, незалежно від місця навчання.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: «Визначні постаті української медицини» <i>1 змістовий модуль</i>	3 кредити / 90 год.	0	30	60	2 курс, (3 або 4 семестр) залік	

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найвизначніші постаті української медицини, їх внесок у вітчизняну та світову медицину; формування мережі закладів охорони здоров'я в Україні від найдавніших часів до сьогодення; головні етапи становлення української військової медицини; періодичні медичні видання українських лікарських осередків, що має на меті активізувати ефективність діяльності студентів в академічному, професійному та соціокультурному середовищі.

Міждисциплінарні зв'язки: вибіркова дисципліна «Визначні постаті української медицини» вивчається упродовж третього або четвертого семестру другого року навчання, сприяючи ознайомленню студентів із необхідними знаннями з фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін. Вона пов'язана з навчальними дисциплінами гуманітарного спрямування «Історія України та українська культура», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія медицини», «Історія фармації», «Націологія та здоров'я нації», «Медицина і художня культура» і формує цілісну систему знань студентів у програмі підготовки майбутнього фахівця – стоматолога.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни за вибором «Визначні постаті української медицини» є: сприяти культурно-історичній само ідентифікації студента медика та збереженню національної пам'яті; заповнити прогалини в історичних знаннях з метою виховання гармонійної особистості з цілісною громадянською позицією.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни за вибором «Визначні постаті української медицини» є: ознайомити студентів із незаслужено забутими, забороненими, маловідомими постатями української медицини, коті своєю працею прославили не лише професію лікаря, але й нашу Україну у світі; з'ясувати професійні здобутки найвідоміших українських лікарів; дослідити ключові моменти формування мережі лікарських установ в Україні, зокрема, військової медицини; опрацювати медичні часописи українських лікарських осередків.

Компетентності та результати навчання

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна за вибором забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- Загальні:

- застосування ідеалів гуманізму, утвердження принципів поваги до людської гідності, здоров'я і життя пацієнта;
- формування високої суспільної та професійної культури;
- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії;
- відчуття належності до тисячолітньої української медицини.

- Спеціальні (фахові, предметні):

- професійність, належне виконання лікарського обов'язку;
- використання отриманих знань при наданні лікарської допомоги;
- опертя на принципи доказової медицини.

Матриця компетентностей з дисципліни «Визначні постаті української медицини»

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1.	Застосування ідеалів гуманізму, утвердження принципів людської гідності	Осмислення та засвоєння студентом наукової інформації, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності	Здатність студента застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач	Взаємозв'язок між студентами з метою передавання інформації, узгодження дій	Здатність студента самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми, відповідати за результати своєї діяльності
2.	Професійність, належне виконання лікарського обов'язку	Засвоєння студентом емпіричної (фактологічної) і теоретичної (концептуальної, методологічної) наукової інформації. Усвідомлення знання як основи його цілеспрямованої професійної	Здатність студента належно застосовувати когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів) знання для	Взаємозв'язок між студентами для покращення якості навчання, взаємозбагачення, обміну корисною інформацією	Здатність студента самостійно вирішувати проблеми, виконувати завдання та відповідати за наслідки своєї роботи

		діяльності	виконання завдань та вирішення проблем		
--	--	------------	--	--	--

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати** :

- найвизначніших представників української медицини, їх внесок у розвиток вітчизняної та світової медичної науки;

- закономірності розвитку медичної науки в Україні;

- ключові принципи лікарської практики – гуманізм, служіння, самопожертва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти** :

- опиратися на ідеали гуманізму при виконанні лікарського обов'язку;

- застосовувати принципи доказової медицини;

- працювати з медичними часописами українських лікарських осередків з метою пошуку у них необхідної для здійснення професійної діяльності інформації.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: утверджувати ідеали гуманізму при виконанні лікарського обов'язку, сприяти культурно-історичній само ідентифікації української молоді

Результати навчання для дисципліни : розуміти закономірності розвитку медичної науки в Україні, засвоїти ключові принципи лікарської практики – гуманізм, служіння, самопожертва

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни за вибором відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

3. Структура навчальної дисципліни :

Дисципліна структурована на 1 змістовий модуль.

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна робота
Тема 1. Особливості ведення лікарської практики в Україні від найдавніших часів до сьогодення.		4	10	Не передбачена навчальним планом
Тема 2. Українські лікарі у світовій медицині.		4	10	
Тема 3. Українські лікарі та лікарські осередки під владою Австро-Угорщини у к. 18 – 19 ст.		4	10	
Тема 4. Українські лікарі та лікарські осередки під владою Російської імперії у к. 18 – 19 ст.		6	10	
Тема 5. Організація військової медико-санітарної служби УСС, УГА, Армії УНР, УПА.		6	10	
Тема 6. Медична служба Майдану. Надання лікарської допомоги на фронті російсько-української війни ХХІ ст.		6	10	
Усього годин 90/ 3 кредити ECTS	0	30	60	
Підсумковий контроль				Залік

4. Тематичний план лекцій не передбачено планом.

5. Тематичний план практичних занять з курсу «Визначні постаті української медицини»

№	ТЕМА	Кількість годин
1.	Особливості ведення лікарської практики в Україні від найдавніших часів до сьогодення.	4
2.	Українські лікарі у світовій медицині.	4
3.	Українські лікарі та лікарські осередки під владою Австро-Угорщини у к. 18 – 19 ст.	4
4.	Українські лікарі та лікарські осередки під владою російської імперії у к. 18 – 19 ст.	6
5.	Організація військової медико-санітарної служби УСС, УГА, Армії УНР, УПА.	6
6.	Медична служба Майдану. Надання лікарської допомоги на фронті російсько-української війни XXI ст.	6
	Разом	30

6. Тематичний план самостійної роботи (СРС) з курсу «Визначні постаті української медицини»

№	ТЕМА	Кількість годин
1.	Особливості ведення лікарської практики в Україні від найдавніших часів до сьогодення.	10
2.	Українські лікарі у світовій медицині.	10
3.	Українські лікарі та лікарські осередки під владою Австро-Угорщини у к. 18 – 19 ст.	10
4.	Українські лікарі та лікарські осередки під владою російської імперії у к. 18 – 19 ст.	10
5.	Організація військової медико-санітарної служби УСС, УГА, Армії УНР, УПА.	10
6.	Медична служба Майдану. Надання лікарської допомоги на фронті російсько-української війни XXI ст.	10
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

8. **Методи навчання:** упродовж вивчення навчальної дисципліни використовуються загальнонаукові методи: аналізу, порівняльний, синхронний, діахронний, методи об'єктивності та історизму.

На лекціях використовується власне виклад нової теми викладачем, презентації, схеми, аудіо матеріали, відповіді на запитання студентів. На практичних заняттях використовується усне опитування, дискусія, доповнення, написання тестів. Самостійна робота включає підготовку до написання тестів, виконання домашніх завдань, реферування додаткових матеріалів, роботу з Інтернет ресурсами.

9. **Методи контролю:**

Контрольні заходи включають **поточний і підсумковий контроль**

10. **Поточний контроль** здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної

дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою з цієї дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік з навчальної дисципліни виставляється за результатами поточного контролю та проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік :

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни, становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни, становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення навчальної дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. Методичне забезпечення: навчально-методичні поради для підготовки до практичних занять з дисципліни «Визначні постаті української медицини», матеріали для самостійної роботи студентів, Інтернет ресурси.

14. Рекомендована література:

Основна (Базова)

1. Видатні постаті української медицини. К. 2014. 438 с.
2. Верхратський С. Історія медицини. 3-є вид., випр. і доп. К.: Вища школа. 1983. 384 с.
3. Луцик Л., Малюта В. Історія медицини і медсестринства. К. 2018. 408 с.
4. Ганіткевич Я., Пундій П. Українські лікарі. Біобібліографічний довідник. у 3-х кн. Львів. 2008.
5. Голяченко О., Ганіткевич Я. Історія медицини. Тернопіль:Лілея. 2004.
6. Плющ В. Нариси історії української медичної науки і освіти. Мюнхен. 1983. 218 с.
7. Пундій П. Український медичний архів (1989-1997) . Чикаго, США. 1998.
8. Шифрін М. 100 оповідань з історії медицини. Найвидатніші відкриття, подвиги та злочини в ім'я вашого здоров'я і довголіття. К. 2021. 680 с.

Допоміжна

1. Історія української культури / Національний підручник за заг.ред. В. Качкана. – К. 2014.
2. «Києво-печерський патерик»
3. Радіш Я. Нариси з історії медицини. Л. 2009. 98 с.
4. Д-р Євген Озаркевич. Праці. / під заг.ред. Я.Ганіткевича. Львів. 1999.
5. Шаповал Ю. Українська Друга світова // Дзеркало тижня. 2005. № 15 – 16 (543 – 544). С. 1 – 28.

15. Інформаційні ресурси

Сайт кафедри українознавства ЛНМУ, університетська Інтернет платформа misa.